

Dosarul nr. 2r-243/21

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Rezina (jud.: I. Parii)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: V. Sîrbu, V. Buhnaci, D. Dulghieru)

DECIZIE

26 mai 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Popescu Gheorghe,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Consiliul sătesc Verejeni, r-nul Telenești împotriva lui Popescu Gheorghe cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică,

împotriva încheierii din 27 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituit apelul declarat de Popescu Gheorghe ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen,

c o n s t a ț ă:

La 22 mai 2019 Consiliul sătesc Verejeni, r-nul Telenești a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Popescu Gheorghe, solicitând încasarea sumei de 6.000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate în cauza civilă, intentată la acțiunea lui Popescu Gheorghe împotriva Consiliului sătesc Verejeni, r-nul Telenești cu privire la contestarea actelor administrative și repararea prejudiciului moral, care prin decizia irevocabilă din 17 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin hotărârea din 24 august 2020 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, acțiunea depusă de Consiliul sătesc Verejeni, r-nul Telenești, a fost integral admisă. S-a încasat din contul lui Popescu Gheorghe în beneficiul Consiliului sătesc Verejeni, r-nul Telenești suma de 6.000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

La 28 septembrie 2020, prin intermediul oficiului poștal, Popescu Gheorghe a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acesteia, casarea integrală a hotărârii din 24 august 2020 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, cu restituirea cauzei spre rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată. Totodată, a indicat apelantul că apelul motivat îl va prezenta după ce va recepționa hotărârea integrală a primei instanțe.

Prin încheierea din 27 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, a fost restituit apelul declarat de Popescu

Gheorghe ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen.

La 16 februarie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Popescu Gheorghe a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii din 27 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, la etapa primirii cererii de apel.

În motivarea recursului Popescu Gheorghe a indicat că prima instanță la data de 24 august 2020 a examinat cauza în absența sa, îngrădindu-i în așa mod accesul la justiție.

A invocat recurentul că despre emiterea hotărârii judecătorești din 24 august 2020 a aflat abia la 01 septembrie 2020, când a recepționat dispozitivul hotărârii respective prin intermediul oficiului poștal. Deci, începând cu această dată urmează a fi calculat termenul de 30 de zile de atac a hotărârii judecătorești, cererea de apel nemotivată fiind depusă în interiorul termenului legal de atac prevăzut de art. 362 din CPC, de aceea nu a solicitat repunerea apelului în termen.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că încheierea din 27 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa lui Popescu Gheorghe la 01 februarie 2021 (f.d. 98), recepționată de către ultimul la 05 februarie 2021 (f.d. 114), fapt confirmat și de către recurent în cererea de recurs (f.d. 109).

Astfel, recursul declarat la 16 februarie 2021, este în termen.

La 24 martie 2021 în adresa Consiliului sătesc Verejeni, r-nul Telenеști a fost expediată copia recursului declarat de Popescu Gheorghe, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței (f.d. 120), însă intimatul nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Potrivit art. 111 alin. (1) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de

instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art. 362 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului **este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii**, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Se reține că termenul de apel este un termen imperativ (obligatoriu), legal (prevăzut de lege) și absolut (categoric).

Potrivit art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Din materialele cauzei rezultă că la 24 august 2020 a fost pronunțat dispozitivul hotărârii Judecătoriai Orhei, sediul Rezina, prin care a fost admisă integral acțiunea depusă de Consiliul sătesc Verejeni, r-nul Telenești.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 28 septembrie 2020, prin intermediul oficiului poștal, Popescu Gheorghe a depus cerere de apel nemotivată, solicitând admiterea acesteia, casarea integrală a hotărârii din 24 august 2020 a Judecătoriai Orhei, sediul Rezina, cu restituirea cauzei spre rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată. Totodată, a indicat apelantul că apelul motivat îl va prezenta după ce va recepționa hotărârea integrală a primei instanțe.

Prin încheierea din 27 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, a fost restituit apelul declarat de Popescu Gheorghe ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen.

Verificând legalitatea încheierii instanței de apel, în raport cu circumstanțele cauzei, motivele recursului și cadrul legal aplicabil speței, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de restituire a cererii de apel depusă de Popescu Gheorghe în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, deoarece cererea de apel a fost depusă peste termenul de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, iar apelantul nu a solicitat repunerea cererii de apel în termen în conformitate cu art. 116 din Codul de procedură civilă.

Or, după cum rezultă din actele cauzei dispozitivul hotărârii a Judecătoriai Orhei, sediul Rezina a fost pronunțat la 24 august 2020, pe când cererea de apel (nemotivată) a fost depusă de către Popescu Gheorghe abia la 28 septembrie 2020, termenul-limită de declarare a apelului fiind 23 septembrie 2020 inclusiv.

Totodată, în conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. ***La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului.*** Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Din normele legale citate supra rezultă că termenul de declarare a apelului poate fi restabilit dacă persoanele îndreptățite solicită prin cerere acest lucru. La cererea de

repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului de procedură. Prin prisma jurisprudenței CEDO, nemotivarea de către instanță a temeiurilor de repunere a apelului în termen sau repunerea neîntemeiată în termenul de apel reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

La caz se constată că deși apelul a fost depus de Popescu Gheorghe peste termenul legal de atac, totuși apelantul nu a solicitat repunerea în termen a apelului, printr-o cerere formulată în condițiile art. 116 din CPC, cu indicarea motivelor și prezentarea probelor întru confirmarea imposibilității depunerii apelului în termenul legal.

Or, repunerea în termenul de apel se face de către instanța de judecată doar în cazurile și în ordinea strict reglementată de art. 116 din CPC, care cert, expres și imperativ stipulează că repunerea în termen a actului de procedură poate fi efectuată doar *la cererea persoanei care o solicită și cu anexarea probelor ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului*.

Prin urmare, Popescu Gheorghe, contestând hotărârea primei instanțe peste termenul de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului, trebuia să depună diligența și să întreprindă toate măsurile necesare pentru a-și proteja drepturile de acces la instanță prin depunerea unei cereri de repunere în termenul a apelului, cu anexarea probelor justificative care să confirme imposibilitatea depunerii cererii de apel în termenul de atac prevăzut de lege, or, instanța de apel nu era în drept din oficiu să dispună acest fapt, fără ca apelantul să înainteze personal această solicitare.

La acest capitol se rețin prevederile art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care reglementează că, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

În conformitate cu art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Conform art. 102 alin. (1) și (6) din Codul de procedură civilă, instanța înștiințează prin citație participanții la proces, martorii, experții, specialiștii și interpreții privitor la locul, data și ora ședinței de judecată sau la locul, data și ora efectuării unor acte de procedură. Citația sau înștiințarea se trimite la adresa menționată de parte sau de un alt participant la proces.

Potrivit art. 105 alin. (1) și (5) din Codul de procedură civilă, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței. Citația sau înștiințarea adresată persoanei fizice se înmânează personal contra semnătură pe cotor.

Nu poate fi reținut argumentul invocat de Popescu Gheorghe precum că prima instanță la data de 24 august 2020 a examinat cauza în absența sa, îngrădindu-i în așa mod accesul la justiție. Or, încă la data de 20 august 2020 Popescu Gheorghe a recepționat citația pentru ședința de judecată stabilită pentru 24 august 2020, când s-a pronunțat dispozitivul hotărârii, fapt ce se confirmă prin avizul poștal de recepție a corespondenței nr. DS5400056344AS (f.d. 69-70).

Nu pot fi reținute nici alegațiile recurentului precum că despre emiterea hotărârii judecătorești din 24 august 2020 a aflat abia la 01 septembrie 2020, când a recepționat dispozitivul hotărârii respective prin intermediul oficiului poștal. Deci, începând cu această dată urmează a fi calculat termenul de 30 de zile de atac a hotărârii judecătorești, cererea de apel nemotivată fiind depusă în interiorul termenului legal de atac prevăzut de art. 362 din CPC, de aceea nu a solicitat repunerea apelului în termen.

Or, termenul legal de 30 de zile pentru efectuarea actului de procedură prevăzut la art. 362 din CPC, este nu de la data recepționării (comunicării) actului judecătorec, dar de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Prin urmare, Popescu Gheorghe urma să-și valorifice dreptul de atac începând cu 25 august 2020 până la 23 septembrie 2020 inclusiv.

Mai mult ca atât, recurentul, recepționând dispozitivul hotărârii primei instanțe la 01 septembrie 2020 (adică în interiorul termenului-limită de atac) a dispus de suficient timp până la 23 septembrie 2020 ca să depună apel împotriva hotărârii din 24 august 2020 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina.

Se reține că Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa promovează cu consecvență cu titlu de principiu obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (cauza Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

Colegiul notează că respectarea termenelor legale constituie o obligație pozitivă a părților și are menirea să asigure buna funcționare a justiției, iar repunerea în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de lege și doar în situația în care partea când înaintează o cerință de repunere în termen, o justifică prin probe pertinente și admisibile în temeiul art. 116, 118, 121, 122 și art. 362 din Codul de procedură civilă, prin care s-ar dovedi că omiterea termenului a fost cauzată din motive întemeiate.

Or, admiterea spre examinare a unui apel tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Ținând cont de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră drept întemeiată și legală încheierea din 27 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Instanța de recurs accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele înserate în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Melnic c. Moldovei din 14 noiembrie 2006, definitivă din 14 februarie 2007, precum și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov c. Ucrainei, hotărârea din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Popescu Gheorghe.

Se menține încheierea din 27 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Consiliul sătesc Verejeni, r-nul Telenești împotriva lui Popescu Gheorghe cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic